

SİRKÜ : 2015/09**Konu : 6645 Sayılı (Torba) Kanun ile 4857 ve 5510 Sayılı Kanunlar
ve Diğer Bazı Kanunlarda Yapılan Değişiklikler****KAYSERİ
08.05.2015**

İş, iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal güvenlik ve diğer mevzuatlarda değişiklik yapılmasına dair, kamuoyunda “**Torba Kanun**” olarak anılan **6645 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** 23.Nisan.2015 tarih ve 29335 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır. Aşağıda bu Kanunla, 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerden;

- İşçilerin Mazeret İzinleri,
- Çalışma Sürelerindeki Değişiklikler,
- Bağ-Kurlu Sigortalıların 1 (Bir) Yıldan Fazla Süreye İlişkin Borçlarının Silinmesi,
- Emekliliklerinde de Çalışan Bağ-Kurluların Emekli Aylıklarından Kesilen %15 Nispetindeki SGDP nin %10' a İndirilmesi,
- İşverenin Bizzat Kendisi İçin Ödeyeceği Primin Miktarı,
- Üçüncü Çocuk İçin Öngörülen Asgari Geçim İndirimindeki Artış,

hakkında bilgiler verilmiştir.

Ayrıca önümüzdeki haftalarda yayımlayacağımız sirkülerlerimizle, bu Kanunla 4447 ve 5510 sayılı Kanunlara geçici maddelerle eklenmiş bulunan İŞKUR tarafından başlatılan “işbaşı eğitim programlarını tamamlayanların istihdamı” na ilişkin teşvik ile SGK tarafından “iş kazası ve meslek hastalıkları vb. sigorta olaylarından dolayı işveren, üçüncü kişi ve ilgili diğer kişilere rücu edilen Kurum alacaklarının yapılandırılması” na ilişkin düzenlemelerle ilgili görüşlerimiz sizlerle paylaşılacaktır.

1- İşçilerin Mazeret İzinleri

Eşi doğum yapan işçiye 5 gün doğum izni kullanma hakkı tanındığı gibi mazeret izni verilen hallerde işçiye çalışmadığı bu günlerin ücretinin ödenmesi zorunluluğu da kanun hükmü haline getirilmiştir.

Hatırlanacağı üzere 6645 sayılı (torba) Kanundan önce 4857 sayılı İş Kanununda eşi doğum yapan işçiye (ücretli veya ücretsiz) izin verilmesine ilişkin herhangi bir düzenleme mevcut değildi! Ayrıca İş Kanununun 46 ncı ve 55 inci maddelerindeki düzenlemelerde ise; işçilerin evlenmelerinde, ana veya babanın, eşin, kardeş veya çocuklarının ölümünde üç güne kadar izin verilmesi gerekliliğinden bahs olunmakla birlikte asıl, hafta tatili ile yıllık ücretli iznin hak edilip edilmediğine ilişkin hesaplamalarda, fiilen çalışılmayan bu izin günlerinin çalışılmış gibi sayılan hallerden oldukları vurgulanmıştı. Üstelik İş Kanununda, işçiye izin verilmesi gereken bu hallerde fiilen çalışılmayan bu günler için ücret ödenip ödenmeyeceğine dair bir hüküm de bulunmadığından, çalışma hayatıyla ilgili literatürde ücret konusu tartışılan bir husus idi. Hakim görüş ise “işveren bu günlerin ücretini ister ise öder, istemez ise ödemez” şeklinde idi.

6645 Sayılı (torba) Kanununun 35 inci maddesinin birinci fıkrasındaki düzenlemeyle, “eşin doğum yapması, evlat edinilmesi ve engelli veya sürekli tedavi gerektiren çocuğunun olması” halleri de 46 ve 55 inci maddelerde belirtilen “çalışılmış gibi sayılan haller” e ilâve edilmiş ve 35 inci maddenin ikinci fıkrası ile İş Kanununa “Mazeret izni” başlığıyla eklenen EK MADDE - 2 deki düzenlemede ise aynen, “**İşçiye; evlenmesi veya evlat edinmesi ya da ana veya babasının, eşinin, kardeşinin, çocuğunun ölümü halinde üç gün, eşinin doğum yapması halinde ise beş gün ücretli izin verilir.**

İşçinin en az yüzde yetmiş oranında engelli veya süreğen hastalığı olan çocuğunun tedavisinde, hastalık raporuna dayalı olarak çalışan ebeveyninden sadece biri tarafından kullanılması kaydıyla, bir yıl içinde toptan veya bölümler halinde on güne kadar ücretli izin verilir.” Denilmek suretiyle, mazeret izni kullanılan sürelerle ait ücretin ödenmesi hususu açıklığa kavuşturularak yasal zorunluluk haline getirilmiştir.

Yukarıda belirtilen değişiklikler 23.Nisan.2015 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

2- Çalışma sürelerindeki değişiklikler

2.1- Yer altı maden işyerlerinde azamî 36 saat olan haftalık çalışma süresi azamî 37,5 saate çıkarılmıştır.

4857 Sayılı İş Kanununun “Çalışma süresi” başlıklı 63 üncü maddesine 6552 sayılı (torba) Kanunla ilâve edilen ve henüz 01.01.2015 tarihinden beri yürürlükte olan birinci fıkranın üçüncü cümlesi 6645 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile “Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saattir.” Şeklinde değiştirilmiştir.

Bu değişiklik ile yer altı maden işlerinde çalışan işçilere 2 gün hafta tatili yapma imkânının da hâsıl olduğunu ifade edebiliriz. (7,5 saat x 5 gün = 37,5 saat)

2.2- Turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde “işçinin onayının alınması” şartıyla 7,5 saatin üzerinde “gece çalışması” yaptırılabilir.

4857 Sayılı İş Kanununun “Gece süresi ve gece çalışmaları” başlıklı 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının “İşçilerin gece çalışmaları yedi buçuk saati geçemez” hükmüne torba Kanunun 37 nci maddesi ile “Ancak turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir.” cümlesi ilâve edilmiştir.

İş Kanununun 41 inci ve 63 üncü maddelerindeki düzenlemelerde dikkate alındığında anılan işyeri işverenlerince, gece çalışmalarına katılan her bir işçiden yazılı onay alınmasının yanı sıra gece çalışması sayılan süre içinde işçinin 7,5 saati aşan çalışmasının sonuçta 11 saati aşmamasına dikkat edilmesi gerektiği gibi (denkleştirme uygulanmadığı takdirde) bu uygulamada haftalık çalışma süresi de 45 (kırk beş) saati aşacağından fazla mesai sayılması gereken 7,5 saatten sonraki (azami) 11 saate kadarki süreler toplamının da yılda 270 (iki yüz yetmiş) saati aşmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir!

Çalışma sürelerine ilişkin yukarıda açıklanan değişiklikler Kanunun yayımlandığı 23.Nisan.2015 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

3- 4/1-b kapsamındaki (eski adıyla Bağ-Kurlu) sigortalıların 30.Nisan.2015 tarihine kadarki 1 (bir) yılı aşan süreye ilişkin prim borçlarının 01.Mayıs.2015 tarihinden 31.Temmuz.2015 tarihine kadarki 3 aylık sürede ödenmemesi veya yapılandırılmaması halinde borçları silinecek ve 30.Nisan.2015 tarihine kadarki (silinen borç süresine ait) sigortalılıkları durdurularak borç süresine ait dönem, sigortalılık (hizmet) süresi olarak değerlendirilmeyecektir! Borcu silinerek sigortalılıkları durdurulandan (Bağ-Kurlu olmayı gerektiren) çalışmasını devam ettirenlerin sigortalılığı ise 01.Mayıs.2015 tarihi itibarıyla yeniden başlatılacaktır.

Prim borcundan dolayı halen Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlandırılmayan bu sigortalıların 01.Mayıs.2015 tarihi itibarıyla yeniden başlatılan sigortalılıklarında, primlerini muntazam ödemeleri ya da 60 günden fazla süreye ait prim borçlarının olmaması halinde Kurumun sağlık hizmetlerinden yararlanmaları da mümkün olacaktır.

Sigortalının bizzat kendisi tarafından ya da vefat etmiş ise hak sahipleri tarafından ileride 31.Temmuz.2015 tarihinden sonraki herhangi bir tarihte, durdurulan sigortalılık dönemine ilişkin borç ödeme talebinde bulunulması halinde; talep tarihi itibariyle 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen esaslara göre yeniden belirlenecek olan borç tutarının 3 aylık süre içinde ödenmesi halinde ise durdurularak sigortalılık (hizmet) süresi olarak dikkate alınmayan süre(ler) borcun ödendiği tarihten itibaren ihya edilerek hizmet süresinden sayılacaktır.

6645 Sayılı (torba) Kanunun yayımlandığı 23.Nisan.2015 tarihi itibariyle yürürlüğe giren 56 nci maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenen GEÇİCİ MADDE 63 'te aynen, “Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, Kuruma kayıt ve tescilli yapıldığı halde, bu maddenin yayımlandığı ayın sonu itibariyle 12 ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, Kuruma bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren üç ay içinde ödememeleri veya ilgili kanunları uyarınca yapılandırmamaları halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primleri tam olarak karşılayan ayın sonu itibariyle, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibariyle sigortalılığı durdurulur. Durdurulan süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek bunlara Kurum alacakları arasında yer verilmez. Sigortalılıkları durdurulanlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin sigortalılıkları, bu maddenin yayım tarihini takip eden aybaşı itibariyle yeniden başlatılır.

Ancak daha sonra sigortalı ya da hak sahipleri tarafından talep edilmesi halinde durdurulan sigortalılık sürelerinin tamamı, talep tarihinde 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden borç tutarı hesaplanarak ihya edilir. Hesaplanan borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Tebliğ edilen borç tutarının bu süre içinde tamamen ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu madde kapsamında ödenmiş olan tutarlar ilgilinin prim ve prime ilişkin borcunun bulunmaması kaydıyla faizsiz olarak iade edilir. İhya edilerek kazanılan hizmet süreleri borcun ödendiği tarihten itibaren geçerli sayılır.

Birinci fıkraya göre sigortalılıkları durdurulanlar ile bakmakla yükümlü olduğu kişiler hakkında 01.01.2012 tarihinden bu maddenin yürürlük tarihine kadar durdurulan sigortalılık süreleri için genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmaz.

Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

Denilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca da 30.04.2015 tarih ve 2015/13 sayılı Genelge yayımlanmış olduğundan, konuya ilişkin detaylar hakkında bilgi edinmek istenilmesi halinde Kurumun bu Genelgesine bakılmalıdır.

4- T.C. Emekli Sandığına tabi memur iken veya SSK sigortalısı ya da Bağ-Kur'a tabi sigortalı iken emekli olan ve emekli olduktan sonraki yaşamında da çalışmaya devam ederek 4/1 - b kapsamında (Bağ-Kur'lu) sigortalı olmayı gerektiren faaliyetlerde bulunan kişilerin emekli aylıklarından kesilen % 15 nispetindeki sosyal güvenlik destek primi (SGDP) nin nispeti 2015 Temmuz ayından itibaren % 10'a indirilmiştir.

5510 Sayılı Kanunun “Sosyal güvenlik destek primine ilişkin geçiş hükümleri” başlıklı geçici 14 üncü maddesine 6645 Sayılı Kanunun 50 nci maddesi ile eklenen fıkrada aynen “Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen % 15 oranı, 2015 Temmuz ve takip eden ödeme dönemlerine ilişkin olmak üzere % 10 olarak uygulanır.” Denilmek suretiyle, bu sigortalıların 2015 Temmuz ayından itibaren ki emekli aylıklarında aylığın % 5'i nispetinde artış sağlanmıştır.

5- İşveren kendisi için işçisinden daha az prim ödeyebilecek

4/1– b kapsamında (Bağ-Kur) sigortalısı olan (gerçek kişi) işverenin kendisi için ödeyeceği primlere esas olmak üzere Kuruma beyan edeceği aylık sigorta primlerine esas kazanç tutarının, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yükseklerinin 30 (otuz) katından az olamayacağına ilişkin, 5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi, **01.10.2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.**

6- Çocuk sayısı 2'den fazla olan ücretlinin asgari geçim indirimine bağlı vergi iadesi bir miktar artırılmıştır

Hatırlanacağı üzere ücret vergilendirilirken asgari geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan asgari ücretin yıllık brüt tutarına mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere ilk iki çocuk için % 7,5'u diğer çocuklar içinde % 5'i uygulanmak suretiyle hesaplanmakta idi.

Bu (son) torba Kanununun 8 inci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ilk iki çocuk için % 7,5 ibaresinden sonra gelmek üzere" ve de 01.05.2015 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere "**üçüncü çocuk için % 10**" ibaresi ilâve edilmiştir. Sonraki (diğer) çocukların her biri için nispet yine % 5 olarak uygulanacaktır.

Bilgi ve gereği rica olunur.

